

ПРОТОКОЛ № 94
от дистанционното заседание чрез видеоконферентна връзка на
Гражданския съвет към ВСС, проведено на 17.11.2023 г.

Днес, 17 ноември 2023 г., петък, от 9:30 ч. в Залата за журналисти в сградата на Висшия съдебен съвет – гр. София, ул. „Екзарх Йосиф” № 12, се проведе заседание в смесена форма – присъствено и дистанционно чрез видеоконферентна връзка, на Гражданския съвет към ВСС (ГС – ВСС), на което присъстват:

От страна на неправителствените и професионалните организации:

Г-жа Светла Дерменджиева – съпредседател на Гражданския съвет към ВСС от страна на НПО, представител на Асоциация „ФОРУМ”;

Г-жа Мария Карагьозова – председател на УС на Асоциация „ФОРУМ“, онлайн;

Г-н Тодор Балабанов – представляващ Асоциация „ФОРУМ“, упълномощен за днешното заседание да представлява Българска съдийска асоциация и Центъра за приложно-правни изследвания и практики;

Г-жа Мария Колева – председател на Асоциацията на държавните съдебни изпълнители, онлайн;

Г-жа Ралица Първанова – представител на Асоциацията на прокурорите в България;

Инж. Павлина Желязкова – PR на Българската асоциация на вещите лица и експертите (БАВЛЕК);

Г-жа Десислава Михайлова – председател на Българската асоциация на съдиите по вписванията, онлайн;

Г-жа Венета Желева – представител на Камарата на независимите оценители в България, онлайн;

Г-жа Богдана Лазарова – председател на сдружение „Академия за изследвания в сигурността и отбраната“;

Адв. Маринела Ашикова – представител на сдружение „Обединение на свободните адвокати“, онлайн;

Г-жа Величка Томова – председател на УС на Сдружението на одиторите в публичния сектор;

Г-жа Юлия Петрова – член на УС на Сдружението на одиторите в публичния сектор;

Г-н Николай Михайлов – председател на Съюза на младите юристи, онлайн от 10,20 ч.;

Г-н Бойко Славчев – организационен секретар на Съюза на юристите в България.

Със становище по темите участва:

Г-н Христо Колев – член на УС на Камарата на следователите в България.

От администрацията на Висшия съдебен съвет:

Г-жа Милка Георгиева – старши експерт „Протокол“ в дирекция "Международна дейност и протокол";

Г-жа Валентина Тесовска – технически сътрудник на ГС – ВСС, главен специалист „Административно обслужване“ в дирекция „Човешки ресурси, административно и техническо обслужване и класифицирана информация“.

Заседанието протече при следния дневен ред:

1. Разглеждане и изразяване на мнения от членовете на ГС към ВСС относно ЗИД на Закона за личните документи.
2. Разглеждане и изразяване на мнения от членовете на ГС към ВСС относно проект на Закон за несъстоятелност на физическите лица.
3. Организационни въпроси.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Добро утро, колеги, откривам днешното заседание на ГС – ВСС. Благодаря на всички, които присъстват и на всички, които са онлайн. Към момента присъстват представители на 10 организации от 18. Надявам се, че всички своевременно сте получили материалите, те своевременно са изпратени. И се надявам също така да има активност, защото въпросите са достатъчно важни.

В двете точки от дневния ред, които са оперативни, с изключение на т. 3 – организационни въпроси, е вносител АИСО – Богдана Лазарова. Предлагам да работим в следната хронология – разглеждаме, давам думата на Богдана по т. 1, след това разисквания, след това наше решение дали ще има акт или не. По същият начин ще процедираме и по т. 2.

По т. 1 – разглеждане и изразяване на мнения от членовете на ГС към ВСС относно ЗИД на Закона за личните документи, давам думата на Богдана Лазарова.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Здравейте и на всички колеги онлайн.

Проблемът, който установихме и който е предмет на т. 1, резюлирано може да се каже така – до момента, от 2011 г. насам започва проблема и ще кажа от къде тръгва, над 207 хил. души в България са без лични карти, без всякакви документи за идентификация.

Всички знаем какво означава – този човек не може да работи, не може да се ожени, не може да се лекува, няма право на здравеопазване, не може да гласува, не може да си купи мобилен телефон включително – до такава степен, много неща не може да прави и този човек е извън системата. Включително съм приложила как нараства по години това нещо – с около 30 хил. души на година нараства.

Проблемът тръгва от 2011 г., всъщност преди това да ви кажа. Проблемът се състои в това, когато човек няма собствено жилище – къща или апартамент, и отива в ЕСГРАОН */Единна система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението/* да се регистрира, служба ЕСГРАОН към общината отказва да му даде постоянен адрес. Например, дори на квартира да живееш, собственика - хазяин не е съгласен да се регистрираш по постоянен адрес в неговото жилище, на практика общината отказва да ги регистрира, да им даде постоянен адрес. На основание на това, че общината не им дава постоянен адрес, МВР след това отказва да им издаде лични карти, защото този постоянен адрес е елемент, който трябва да присъства в личната карта. Оттам тръгват нещата – нещата тръгват от промени в Закона за гражданската регистрация през 2011 г., където в първите години е могъл да се преодолее до някъде, защото те може да се впишат на адрес на роднини, на познати – на чужди адреси. Но през 2016 г. с промени в Изборния кодекс, за да се ограничи изборния туризъм, се ограничава и броя на лицата, които могат да се регистрират на един адрес. Където вече този проблем започва много силно да нараства и оттам нататък с около 30 хил. лица годишно.

Най-потърпевши са ромските общности, да не ви стряскам, но над 60% от жителите на кв. „Факултета“ – София, са без всякакви документи за самоличност, тук сме проверявали. Докато по данни на неправителствени организации в сливенско има хора, които са вече трето поколение, на които никога не са издавани – има едни братя, 35-годишни, на които никога не са им издавани документи за самоличност. Доста е широк проблема в рамките на България. Не са само роми.

В един период доста потърпевши по същия принцип бяха хората, които си купуваха ателиета, защото ателиетата не бяха жилищни площи – те са длъжни до 1 месец да отидат в общината да се регистрират на новия постоянен адрес, на жилището, което са си купили. Общината им отказва, защото ателиетата не са жилищни площи и те изпадат в същия казус. Докато преди 1 година този проблем се реши – статутът беше урегулиран като жилищни площи, и там за част от проблема отпадна.

Почна вече да се създава съдебна практика по въпроса. За съжаление само едно от всичките дела е излязло и на последна инстанция с окончателно решение – през Върховния административен съд, аз съм го приложила, който иска, може да го прочете, делото е на Соня Янкулова, която стана след това конституционен съдия, и няколко първоинстанционни решения, които тепърва очакват да минат през втората инстанция. Директно се казва:

„Недопустимо е едно лице, което е родено в България, след навършване на възрастта, на която е задължено да иска издаване на документ за самоличност и въпреки, че е поискало такъв, години наред да продължава да живее без никакъв документ.“ Върховният съд казва така: „Притежаването на документ за самоличност е право и задължение на всеки български гражданин. Липсата му поставя съответното лице в изключително уязвима ситуация. Такова лице на практика не може да извърши никакви правно-валидни действия. На следващо място, съществуването на лица без документ за самоличност поставя цялата държава и местна администрация, както и правоохранителните и правораздавателните органи в затруднено положение, тъй като това лице не може да бъде установено и с него не може да се контактува по официален ред по никакъв повод.“

Включително – добавям аз, дописвам решението, дори да извърши престъпление, това лице не може да бъде идентифицирано, не може да бъде разследвано, изправено пред съд, осъдено и да изтърпи съответното наказание. Всички знаем колко – включително по медиите имаше сигнали, че цели ромски общности са изхранват с продаване на бебета, минават граница с чужди лични карти, продават в Гърция, връщат се – много имаше медийно отразено такива случаи. Тези хора не могат да бъдат разследвани, съдени и да изтърпят наказание, защото не могат да бъдат идентифицирани. Кое е също много голям проблем на съдебната система. Съдът казва така: „С нарушаване на целта на закона, се допуска съществуването на лица без установена самоличност, което от една страна нарушава основни човешки права на съответните лица“, включително – тук е казано във всички становища, че европейските принципи за придвиждане, свобода на придвижването, работни места и т. н., да не изброявам всичките, знаем какво е нарушено.

Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред в Парламента има внесен законопроект на Министерския съвет (МС) за изменение на Закона за българските лични документи (ЗБЛД). В него се предвижда и на хората без постоянен адрес да се издават лични карти, което е обаче само частично решение на проблема и няма да доведе до окончателно, т. е. те не са го формулирали като хората, така да кажем. Те казват – дайте да си „затворим очите“ и да им даваме някакви лични карти. Но как да стане това при положение, че по специалните закони на МВР е длъжно да има постоянен адрес, като този човек има, например, като са им незаконни постройките и те са разрушени, и те остават – как да стане, това не е изяснено.

Сега ще ви дам два примера, при които е решен успешно този въпрос, като единия е решен без абсолютно всякакви законови или нормативни промени, които да са били необходими. Първият случай, в който е решен проблема и по който образец биха могли да постъпят в случая, но това не е предвидено в – както се намира между първо и второ четене, такава поправка не е предвидена, включително в становището на МВР се подава този пример. Съгласно чл. 93, ал. 4 от Закона за гражданската регистрация (ЗГР), този проблем

частично е решен за български граждани, които трайно, постоянно живеят в чужбина, обаче не искат.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: С двойното гражданство.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Дори да не са с двойно, само с българско, но трайно живеят и работят в чужбина, не са си изгубили българското, държат да си го имат, обаче тук нямат къщи, апартаменти. Живеят трайно в чужбина. За тях въпросът как е решен, съгласно този текст на закона – те всички биват служебно регистрирани на адреса на Община Средец – на Трайчо Трайков общината, срещу х-л „Рила“. Регистрират ги служебно на адреса на общината и на основата на този служебен адрес им се издава документите за самоличност. Е, след като може за една част за българските граждани, защо по този образец и с една малка поправка в този текст за ЗГР да не може да се реши въпроса за останалите!?

Това е единия вариант, в който не се иска кой знае какво – дребна е поправката и би могла между първо и второ четене да мине. Не е толкова съществена, че да противоречи на Правилника на НС и да не може между първо и второ четене да се вкара.

Другият пример, който мога да дам и който е решен 2016 г. още, без никакви поправки в закона и подзаконови актове. Възниква някакъв конкретен казус в ромската махала в Самоков, знаем, че там има голяма ромска общност. По повод на този конкретен казус, който даже нямам представа какъв точно е бил, обаче се събират представители на ромската махала, Община Самоков и т. н. и какво става – решават, т. е. това е било с доста преговори, не е така изведнъж да им дойде на акъла. Обаче ромите питат – Добре, като идва Луна парка тук, как им дават ток, вода, как им взимаме наем? Общината казва – Даваме им под наем тук 20 кв. м, например, земя, на която да си построят. – Добре, хайде да постъпим по същия начин и за хората, които живеят.

И след дълги преговори се стига до това, че описват надлежно всички постройки – те продължават да са незаконни, но са описани, общината е дала под наем отдолу квадратните метри земя, въз основа на това отдаване под наем на хората им се издават лични карти и там проблемът е решен без абсолютно никакви нормативни поправки.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ако мога да кажа, извинявайте, че прекъсвам, принципът е същия, като със служебния адрес.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Затова давам двата примера, по които може да се реши този въпрос. Вторият даже не касае никакви законови промени. Това е най-общо какво се намира между първо и второ четене, поправките в закона. Най-кратко това е изложението по въпроса. Според мен, не иска много труд, за да се реши този въпрос, не е кой знае какво да направят един ред поправка и да задължат – вече оттам нататък.

Сега, това не е толкова лесно, трябва да се изработи механизъм, по който пък съответно от общината, където са служебно регистрирани, да известява хората, защото там ще се получат призовки, ще се получат от държавни органи, от НАП и т. н. – това вече

трябва да се изработи, като механизъм. Но това би могло да бъде някакво решение. Това е в най-общи линии изложението на въпроса. Приложила съм становище на МВР, там каквото и да им предагат, те всичко отказват и казват, че е вредно.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: То е въпрос на поднормативен – като наредба, да кажем. Изказвания, колеги?

ТОДОР БАЛАБАНОВ: Може би ще се съглася с тях, защото, например, общината как ще го издири!?

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Добре, а как издирват българите в чужбина!? Нали разбирате, че за една част от хората, това включително касае и дискриминация, за една част от хората е решен въпроса, защото са „бели“ хора и са българи, и са в чужбина, и работят, и т. н., но за друга част не може да го решим. Както е решено за едните, по същия механизъм да го решат за другите.

ТОДОР БАЛАБАНОВ: За чужбина ще кажа – отиваш, аз съм ходил, да се регистрираш в полицията – там се намира моментално.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Да, съгласна съм с това, което казва г-н Балабанов, защото на служебен адрес ще продължи, както в това решение, което Вие цитирахте, в затруднено положение да бъде както правоохранителната, така и правораздавателната система. Защото това са хора – този паралел с живеещите в чужбина малко не е коректен. Защото те са в чужбина, както и ти каза – те се знаят къде са, във всеки един момент ти можеш да ги намериш и те вероятността да извършат престъпление, което да е на територията на България, тук да бъдат съдени и търсени, клони към нула, защото те са на друга територия. Докато тези хора – втората категория, за които предложихте този първи вариант, като вариант за решение, регистрирайки ги всичките на един служебен адрес, ние какво правим!? Ние оставаме отново в още по-изключително затруднено положение, защото – да, добре, те ще имат лична карта, но ако ги потърсим, ние няма изобщо пак да знаем къде се намират и няма да знаем нищо за тях. Затова този втори вариант, изслушвайки двата варианта за решение, защото тук е важно да се търси решение, не само да се констатира проблема, този втори вариант на мен ми се струва по-удачен от гледна точка на нашата работа.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Това не е въобще никакъв документ за идентификация.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Проблемът е, че се нарушават конституционни и европейски права. Това е над 3% от населението на България, които не могат да се идентифицират. Аз не знам как да се реши, не мога и да не предлагам вариант, но не може и не може по този начин да продължава, защото ти създаваш едно огромно море от хора, които не могат да бъдат идентифицирани, които много добре знаят, че могат да извършат престъпление и го правят, и не могат да бъдат наказани за това. Значи по някакъв начин трябва да се реши този проблем. Той е много голям, това е много голямо море от хора.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Те не са само от ромски произход.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Работят доста и българи, и роми, които са.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Те не са само. Т. е. на практика ти не можеш да задължиш всички да притежават имот. Например, на запад – нека да видим как се прави там, има си органи, които да го разгледат. Например, в Америка масова се живее под наем. Значи, там има друга система. След като можеш да живееш цял живот под наем и да не притежаваш, защо ние тук ще задължаваме със закон хората да притежават нещо, за да им дадеш документ за самоличност. Значи вероятно има и други системи, които биха могли да бъдат разгледани как се случва.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Но, колежке, как под наем, когато то е незаконна постройката!?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това е в общия случай, това е нормален наем със законна постройка. В общия случай, например.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: На практика ти задължаваш хората да притежават собственост, за да имат документи за самоличност, което – не знам. Кажете, какво да се предложи, но според мен не може да продължи по този начин. Това създава голямо море от хора, които не могат да бъдат идентифицирани.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ако мога да си позволя да взема думата, прегледах мотивите, които са към Проекта за Закона за изменение и допълнение на Закона за българските документи за самоличност и тук много подробно са описани мотивите. В смисъл, стегнато са описани, но те кореспондират именно със самите промени и изменения, които са заложени. Тук проблемът, конкретно за липсата, по начина – не за изгубено, не за възстановяване, не за шофьорската книжка и т. н., тези пунктове, не за времетраенето – дали е 10 години и от кога, някакси този проблем, конкретно за липсата въобще, не става, просто го няма. И това, което си мисля, след като обсъдим внимателно поставения въпрос, той е сериозен, както и Богдана, и Ралица казаха, ние в момента не може да намерим решение, ние сме намерили болестта, както се казва.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Най-малкото да сигнализираме, визираме проблема.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това, което си мисля, ако няма други предложение – има ли кой да се изкаже от колегите, които са онлайн?

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Да, Маринела Ашикова – ОСА. Чуваме ли се?

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, заповядайте.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Да, здравейте, колеги. Проблемът с документите възниква в момента, в който регистрацията по постоянния и настоящ адрес изисква да се установи някакво право за ползване на жилището, било, като собственик, било, като обликационно право на наем със съгласието, при което допускам, че се поставя бариера пред хора, които не могат да докажат такива права. Същевременно, обаче, хората, които имаха регистрирани вече постоянни и настоящи адреси без да са собственици, продължиха безпроблемно да

изкарват своите лични документи. Така, че аз виждам проблема в две насоки – от една страна е *.../лоша връзка/...* да въведем възможност обратно *.../лоша връзка/...* в началото *.../лоша връзка/...* законодателство постоянен и настоящ адрес да се регистрират според фактическото положение на ползването, а не съсредоточавайки ги в една община – „Сердика“, тъй като *.../лоша връзка/...* благоприятни последици с възможност за връчване на съдебни актове, свързани с дисбаланс с изборния процес. Т. е. разумно е правното положение да отразява фактическото и хората, които обитават дадено жилище, да могат с една декларация да регистрират своя постоянен и настоящ адрес там, където фактически обитават.

Същевременно, обаче, трябва да се представи облекчен ред и законова възможност засегнатите собственици на жилища да могат да защитят своите права. Аз лично бях изправена пред такава невъзможност. Оказа се, че понастоящем няма законодателен ред да отстраня хора, които с проста декларация са се регистрирали на моя постоянен и настоящ адрес *.../лоша връзка/...* трима такива бивши собственици, които се водят на този адрес от 20 години и няма никаква възможност по облекчен ред да декларирам, като собственик, че те не обитават моето жилище така, че аз да ги отстраня и те да се върнат по предходен адрес или да бъдат принудени да декларират своето реално фактическо положение.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Само да вметна нещо – освен физически лица, които се регистрират, аз съм установила и огромно количество фирми, регистрирани на чужди адреси, които по същия начин не можеш да извадиш. Но това вече е част от друг проблем.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Да. При мен се наложи да сезирам прокуратурата, като образувам наказателно производство за подаване на декларации с неверен адрес и така по този начин да ги принудя.

/Говорят едновременно./

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Т. е. от една страна наистина е разумно с декларация по облекчен ред хората да декларират своето фактическо положение и да могат да се регистрират там, където наистина да могат да бъдат намерени. Но успоредно с това задължително трябва да се предостави възможност на *.../лоша връзка/...* лица да могат по облекчен ред да възразят и като установят своите права, да отстранят хората, които неправомерно са регистрирани на техния адрес. Двете процедури трябва да вървят задължително една с друга.

И другият момент, който сме поставили, като проблем, е, във връзка с българските лични документи, мисля, че – щом ще гледаме ЗИД на ЗБЛД, резонно е по законодателен път един път завинаги да се уреди възможността гражданите по собствен избор да плащат по различни варианти държавните такси при избор на лични документи. Аз лично водя една епична борба от 2010 г. – сега сме 2023 г., *.../лоша връзка/...* преписка – жалба, пред Комисията за защита от дискриминацията. Минавам вече няколко пъти през съдебни инстанции, връщат се и т. н., и се установи през всичките тези години, че с всичките

изменения на закона, който сумарно предоставя възможност хората да плащат и в брой, на каса, и по банков път реално и за лични документи, и за лични карти, за шофьорски книжки единствената възможност, която се предоставя, е заплащането по банков път. Искам да ви обърна внимание, че в закона беше въведена възможност за плащане с ПОС /ПОС терминално устройство или ПОС терминал, от английския израз *point of sale* – „точка на покупко-продажба“, банкомат/. Това също е вариант на банкови преводи. Формално има възможност за плащане в брой на каса .../лоша връзка/... вътрешни инструкции в МВР, които предоставят възможност за плащане в брой на каса, но те практически са неосъществени по причина, че каса има единствено на „Мария-Луиза“ /бул. „Княгиня Мария-Луиза“/ в София, а в страната не съм запозната къде е тя. Т.е. в случая трябва много усилен натиск, за да може да се регламентира по законодателен път обратно възможността хората да могат да плащат на каса в брой и каси да присъстват във всяка паспортна служба така, че хората да имат реално право на избор, а не всеки път да плащат през различни банкови каси и комисионни. Така, че това също е един сериозен проблем, на който искам да обърна внимание.

Формулирала съм акт в писмен вид в чата, като съобщение, ще моля да го изчетете, в същия смисъл е.

СЪОБЩЕНИЕ ОТ МАРИНЕЛА АШИКОВА: по т. 1 – принципно съгласие и подкрепа на ЗИД ЗБЛД.

За акт – с предложение за допълнение:

1. регистрация по постоянен или настоящ адрес да става с декларация, но:
2. при невярна регистрация, относно постоянен или настоящ адрес, засегнатите правоимащи лица да могат да защитят своите права и законни интереси, като прекратят регистрацията, която не съответства на правното и фактическото положение;
3. да се регламентират алтернативните варианти за плащане на държавните такси за лични документи по избор на гражданите, в това число в брой на каса на учреждение. В момента всички варианти са разновидност на плащане по банков път, в това число на каса на банков салон или с ПОС.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Имам въпрос към теб – тъй като основния въпрос, който разглеждаме, нормативното възпрепятстване на издаване на лични карти, когато не е изпълнено условието да се посочи адрес, това, което каза – много внимателно те чух, но там не засегна въпроса за тези, които имат фактическо положение – живеят, но.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Предложих облекчен ред.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Нека само да се изкажа. Задавам ти въпрос – които живеят в жилища, които още не са узаконени, т. е. незаконните постройки, как разглеждаш този момент?

МАРИНЕЛА АШИКОВА: .../лоша връзка/... декларацията да се подаде с налична или липса на Акт 16, или удостоверение за търпимост. В София всички тези стари

кооперации не разполагат нито с решение за ползване, нито с удостоверение за търпимост и до този момент то не е било необходим документ, за да се регистрираш на последен или настоящ адрес. Аз не виждам причина да го разглеждаме, като бъдещо основание. Според мен би трябвало да *.../лоша връзка/...* с декларация по постоянен или настоящ адрес да се представи възможност за регистриране. Всичкото положение е възвратно положение по постоянен или настоящ адрес и успоредно с това – облекчен ред собственикът на жилището, на което е регистрирано трето лица, да може да възрази и да упражни своето право на собственост и съответно – вещо право на ползване, да възрази и да отстрани неправомерно регистрирано лице на неговия адрес. *.../лоша връзка/...* на този адрес, не подава декларация с невярно съдържание.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНЖДИЕВА: С фактическото положение дотолкова, доколкото в твоето изложение, Богдана, излиза така, че на много места МВР не приема, тъй като няма как да квалифицира тези постройки, които не са. Примерът със София е по друг начин, те са нанесени в кадастъра, а тези не са нанесени в кадастъра – това е разликата.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Този проблем се дължи на много дългогодишен, да не кажа, че горе-долу 30-34 години, откакто сме демокрация, бездействие – фактическо бездействие, на държавните и общински органи затова, че 30 и кусур години, а сигурно и преди това, защото не съм изследвала проблема, държавата не решава проблема с незаконните постройки, събарянето, узаконяването – какво ги правим. 30 години си седи нерешен този проблем и според мен той почва да влачи след себе си и този, за който говорим.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНЖДИЕВА: Защото те, като не са нанесени, най-вероятно те пак ще откажат, дори с декларацията.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Има постройки преди. Ние сме имали случаи в Общината Димитовград, в които те са нанесени, обаче само са нанесени без да са законни.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: И какво казва МВР, защото тук случая е друг – дори самото МВР.

/Говорят едновременно./

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Тогава варианта става доста *.../шум в залата/...* и кандидатстват от общината да си закупят парцела и после си кандидатстват – ако е търпимост сградата, и тогава вече.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНЖДИЕВА: Това е ясно. Процедурата по ЗУТ */Закон за устройство на територията/* и другите, това са ясни. Въпросът е, че когато сградата е нанесена, преди още да има съответствие със ЗУТ, разрешението за ползване, дали в този междинен момент, когато сградата е нанесена в ЗУТ, дали МВР приема това положение за фактическо и може да приеме такава декларация, каквато казва Ашикова?

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: В тези случаи, в които ние бяхме попаднали в един ромски квартал, те си имаха документи за самоличност, издадени по реда, който е бил преди промените.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНЖДИЕВА: Дали е адреса, който е или е някакъв друг?

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Е, да – на адреса въпреки, че сградата е незаконна. Но това преди – по Бай-Тошово време */преди 1989 г./*

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: И като им изтече валидността, следващия път няма да им издадат, т. е. те са потенциални.

/Говорят едновременно./

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Може ли отново да се включа, тъй като *.../лоша връзка/...* решение. Декларациите, които се подават пред МВР, ще бъдат достатъчно основание за регистриране *.../лоша връзка/...* положение по постоянен или настоящ адрес. Друг въпрос е дали този постоянен или настоящ адрес се води в регистъра, като адрес, а това е действие, което се извършва от съответната община. И тук дадох един проблем, защото общината съответно изисква документ за собственост, за законност на сградата и тя може да не открие административен адрес, ако ти не можеш да докажеш своите права. Т. е., за да се реши проблема е необходимо да се разгледа и какви са условията за обособяване на административни адреси, за да може човека, който обитава фактически дадено жилище, да регистрира административен адрес и съответно следва този административен адрес да бъде постоянен и настоящ адрес.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Но, колежке, има издадени административни адреси на празни парцели, без съгласието на собственика на парцела.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Затова казвам, че трябва отделно да се разгледа.

/Говорят едновременно. Блойко Славчев излиза от залата./

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: ... кадастъра да установи. Просто е празен парцел, обаче *.../шум в залата/...* регистрира общината на празен адрес, дори и без съгласието на собственика на парцела.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Т. е. условието за регистриране на административни адреси също трябва да се преразгледа. Но този въпрос е отделен, съвсем различен от въпроса за деклариране на постоянен и настоящ адрес. Разбира се, те са свързани, защото, за да може човек да декларира своето фактическо положение, като постоянен и настоящ адрес с проста декларация, то трябва този адрес да е изписан в регистъра и да не ги смесваме. Съвсем различен проблем е при какви условия да се разкриват нови административни адреси. В случая ние разглеждаме ЗБЛД и по какъв ред да се регистрира постоянен и настоящ адрес – дали това да става с проста декларация или да се изисква *.../лоша връзка/...* за собственост или друго правно основание – вещо или облигационно. Нека да се смесваме двата проблема – постоянен и настоящ адрес и регистриране на административен адрес в регистъра. Ако

искате може да направим отделна среща, на която да обсъдим какви да бъдат условията, при които да се откриват нови административни адреси, защото това е самоотрятелен правен институт.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Юлия Петрова – СОПС.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Ще говоря от гледна точка на моя одит, когато съм била *.../шум в залата/...* и когато не сме намирали лицето на адреса, *.../шум в залата/...*, като решаване на този проблем не е достатъчно. Защото всъщност вие може да имате регистрирани адреси и лицето да не бъде намерено. А липсата на личен документ, който да го персонализира това лице и който всъщност да позволява то да бъде идентифицирано на територията на България, освен адреса има и други елементи. Там биометрични данни има, доколкото знам – аз не съм запозната въобще с цялата система, но съм чувала, че се взимат данни, залагат се. Според мен само адреса не е достатъчно, фиксирането в адреса няма да реши проблема. Съжалявам, че колегата излезе, но този режим, който се предлага всъщност, според мен – това вече доказва от гледна точка на това, което знам по темата за проблем на риска.

/Бойко Славчев влиза в залата./

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Намалява ли възможността, т. е. възможността през този режим за лица, които нямат история, за лица, които нямат документи, да влязат – особено сега с тези вълни последните години, когато влязоха бежанци, които – каква е гаранцията, че няма да влезне група или клетка, въобще да се изгради, обучени, приличащи на българи, с история или пък приличащи на хора от ромските гета, с достатъчно финансиране да се направи една история, че този човек е роден в България, да си получи необходимите документи без никаква индикация, че това е по особения ред и този човек после ще тръгва с всичките права в Европейския съюз.

Това е риск, който задължително, ама задължително трябва просто не да се подминава, тази възможност през този режим да се случи това нещо. Просто трябва да се знае с какво това нещо ще се намали.

Без да съм вътре в механизма – нито в юридическата терминология, понятие апарат и механизми, все си мисля, че някаква индикация може, т. е. лицето трябва да има документ, защото той без документ на практика става невидим, а в същото време може да прави големи, ама много големи поразии. Значи, някакъв документ трябва да има, който да го идентифицира, като такъв – има лице, снимки – нас ни карат снимки, подписи. Знаем в някои държави и печати се слагат – пръстови отпечатьци. Но този контингент, който въобще няма никаква история, поради което всеки един от тези, които нямат документи, то проблемът всъщност е, че нямат документална история тези хора – аз така го разбирам.

Но само фиксирането в адреса не е достатъчно, защото в цялата ни правна рамка има процедура за издирване. Като не го издирят – какво от това, там вече не знам какво се случва в службите. Идеята ми е – даже съвсем елементарно, или някакъв цветови индекс на картата

– нещо цвят, някакъв индекс да се показва, защото ако им се сложи буквен индекс, цифра, не всички ще могат да го виждат. Да, разбирам, че много лаишко изглежда.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: По какъвто и начин да го направиш, ще има възражение, че е дискриминация.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Да, дискриминация, но имате една възможност. Това вече е през Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор, където ви дават възможност, през управление на рисковете, вие да се аргументирате защо вашите решения са тези. Т. е., знам, че юристите, не съм била в съдебна практика, имате взаимно биещи се тези – присъствала съм в такива дискусии, вече трябва да се избере това, което е с по-голяма тежест. Да, ти ще нарушиш, малко ще навлезеш в областта на дискриминацията, но на практика ти ще управляваш рискове, които са много съществени. Реализирането на тези рискове са с много по-голям и тежък ефект и вероятността да се случи това нещо е висока, влиянието е много високо и от тази гледна точка аз смятам, че не е невъзможно.

Но само фиксирането в адреса не е достатъчен – трябва да има документ, да идентифицираш лицето, някакъв индекс, че е под специален режим, защото това лице е без история. Там просто е висок риска този човек да не е това, което се представя – така да го кажем.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Само една дума да кажа – така или иначе темата е причината, поради която не се издава. И ако разглеждаме адреса, като такъв, то е фактическата причина, съгласна закона, поради която не се издават. А сега това, което говорим, *.../шум в залата/...*, но то е резултативно. Именно това, то е резултативно – няма лична карта и там нататък всичко, което и Ашикова говореше. Но то е производно. И сега трябва да намерим по някакъв начин да формулираме, че не е основния въпрос в адреса, а основния въпрос, който разглеждаме относно адреса е причината да няма карта. А причината да няма карта – всичките останали рискове, за които говорим. Горедолу така трябва да структурираме.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Има бездомници, които искат да си оправят живота, обаче нямат лични документи.

/Говорят едновременно./

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Само да кажа нещо, което е резултат от фактическите ми наблюдения и проучвания. Например, говорим за кв. „Факултета“, където се срещнах включително с ромски лидери, с кого ли не – говоря ви за абсолютно емпирични проучвания, там МВР е принудено, защото аз пък им влизам на тях в положението, разбирате ли, те не знаят и не могат да намерят тези лица, които са. И това не е само, ние сме били във „Факултета“, но говорим за цялата страна, те са принудени – МВР, да работят с неформалните ромски лидери, които единствени могат да разпознаят хората и да ти кажат този е регистриран при баба си, ама фактически живее в бараката в другия край. Т. е., ако на

добра воля ромските лидери, например, решат, че няма да сътрудничат на МВР и Господ не може да намери някой в кв. „Факултета“! Това пък е фактическата страна на нещата.

/Говорят помежду си за различни варианти./

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Отделно, доколкото знам, скоро сменях лична карта, в масивите на районното полицейско – аз даже се смях, цялата ми история е там, защото ми излезнаха старите снимки. Правейки ми новата снимка, излезна ми старата – аз ги нямам при мен тези снимки. Т. е. проблемът е, че няма лична карта, проблемът е, че няма идентификационен документ и всъщност това трябва да кажем.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Това е проблема.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: И оттам нататък липсата на адрес. Значи, трябва да се каже, че този човек – пак казвам, че през управление на рисковете може да кажете, да, ние имаме едно, че нарушаваме личните права и дискриминация, другото е свързано с националната сигурност.

/Говорят едновременно./

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Той ще щъка из Европейския съюз; Това казвам, когато има управление на рисковете, няма как някой.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Като го аргументирате това нещо, просто няма как някой да ви – и в съда. Вие имате един закон, този закон е Закон за финансовото управление, където всичко трябва да минава през управление на риска в публичния сектор. А всъщност държавата е тази, която контролира това нещо. На практика могат нещата да станат аргументирани, точни и всъщност смятам, че съда ще го приеме това нещо. Защото, спрямо личната дискриминация и националната сигурност, смятам, че второто е с приоритет.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, но ние трябва бързо, въпросът е, че сега сме с много малко време между първо и второ четене и ние трябва да сигнализираме. Същевременно трябва да сме достатъчно, максимално екзактни в случая и трябва да пращаме нещо. Бойко Славчев, моля.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Извинявам се, че ми е паднал гласа. В действителност се обединяваме около проблема. Основният проблем е, че тези хора нямат лични карти. Каква е тяхната бройка – не знам дали може да се установи.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Това е по документи на самото МВР, в отговор по Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ) са тези 207 хиляди и малко отгоре.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Но те са и повече, колежке, защото има и много бездомни хора, които изобщо.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да, тя не е изчерпателна. Има и деца, които не са, тъй като родителите трябва да ги. Да, да.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Мисля, че тук може да намерим част от отговора на въпроса – в становището на МВР, и според мен трябва да стъпим на него. Тук и Богдана е отбелязала:

„Действително би могло да се помисли и да се реши въпроса с тези хора, както е решено в чл. 93, ал. 4 от ЗГР /Закон за гражданската регистрация/ за българските граждани, живеещи в чужбина.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Съжалявам, колеги, но нищо не се чува онлайн. Това, което казах – текста за служебния адрес. Само, че българските граждани в чужбина имат история.

/Говорят едновременно./

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Тук трудно ще измислим начина, по който ще стане това. Трябва да стъпим на това становище на МВР, защото при тях са експертите, които могат да помислят как да стане това.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Колеги, колегата е със заболяло гърло и изключително тихо говори, не е въпроса технически.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Колега, как решава МВР това предложение за хората в чужбина за тези, които са бездомни? Те са българи.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Те – по същия начин. Само, че тогава не се дава възможността през този режим да получат права хора, които може наистина да са опасни. Защото онези хора – в чужбина, имат документална история, а ние говорим тук за хора, които са без документална история. Те са две различни. Те си имат лични карти. Онези са с всичко, а това тук няма никаква документална история. Защото има хора, които искат да си оправят живота, обаче от някъде трябва да стъпят. То затова е проблема, защото нормативно – причината да ги няма личните карти е липсата на адрес, липсата на адрес, като хронология върви – спира издаването на личната карта и оттам нататък всичките проблеми, за които говорим. И действително това, което предлагат МВР е някакво решение на този проблем. На повечето хора – да, но не на всички. Е, по-нататък. Първоначалните условия не са еднакви, това казваме, риска не се намалява.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Искам да попитам Бойко, защото не всичко съм следила – например, част от проблема с идентификацията не би ли се решил, както има паспорти с биометрични данни, нямаше ли на един етап това да се вкара и в личните карти, като биометрични данни. Това би решило една голяма част от тези гранични проблеми, за които говорим.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Това ще стане много сложно, там пишат накрая.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Автоматизираната система. Това дали ще стане. Централизираната система – да. Това дали ще стане и кога.

/Говорят едновременно. Николай Михайлов се включва онлайн в заседанието./

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: В края на становището на МВР – погледни накрая, то е написано, централизираното, за дигиталната система. Там пише така: „Предложението по т. 7 за заличаване на думите „по постоянен адрес на лицето“, с което се премахва изискването за подаване на заявление за издаване на български лични документи по

постоянен адрес, не следва да се приема преди въвеждането на централизирана персонализация. Последното предстои да бъде осъществено с изпълнението на обществена поръчка за проектиране, изграждане и управление на системата за издаване на български лични документи от ново поколение, а именно най-късно до есента на следващата година.“ Т. е. те казват, че до една година напред, до следващата есен ще въведат тази дигитална система за персонализация, което ние се съмняваме, че в такива срокове може.

/Говорят едновременно./

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: .../шум в залата/... отделно, пък нещо, което предстои, ще гарантира някаква сигурност. На всички тези хора по някакъв начин да им дадем лични карти, с които са граждани на ЕС с всичките права, като мен, като вас. Извинявайте, но.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: По който и да е закон, по която и да е материя, никога не може от раз с един текст да се решат всички проблеми .../шум в залата/... някакво решение на генералния въпрос, пък специалистите са тези, които да решат как да го приложат и как да го направят оттам нататък и какво да променят в нормативната база.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: А обмисляли ли сте вариант да не е лична карта, а някакъв идентификационен документ – Няма да важи; То това пак опира до цифровизацията, която не е въведена. Дори и системата да се въведе, ако няма адрес, то ще е същото с електронната система и без нея – няма да реши проблема.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това е проблема, че няма на какво да стъпят, той е във въздуха, той няма история.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Те, като издадат по адрес на общината, както за българските граждани в чужбина, ще започне да се създава история.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Но въпроса е дали е тази община, или е в София, или във Велико Търново. Той може да декларира, че е в София

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Е, те могат във всеки град да задължат по една община със закона, това е.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Всяка една община, където живее, това ще е служебния адрес – не оокръжен град, община! Всяка една община.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това ще е ограничение.

ТОДОР БАЛАБАНОВ: Един въпрос да задам – тези хора имат ли ЕГН?

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Имат.

ТОДОР БАЛАБАНОВ: Значи те имат някакъв идентификатор.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Чакайте. Една част от проблема, поради липса на място не можех да вляза, защото като установихме проблема, включително направих и предаване, в което част от тези неща са разгледани.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Но тези граждани имат акт за раждане.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Няма, част от тях няма. Говорим за това, че.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Но нещо имат.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Ако възрастните хора са виновни за това, че не са си купили и няма уреден жилищен статут, то децата, които се раждат на тези хора – има вече трето поколение хора без лични карти. На децата не се издава акт за раждане, не им се дава ЕГН, т. е. те пък са абсолютно извън системата.

ТОДОР БАЛАБАНОВ: Добре, а акт за смърт как им издава тогава!?

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Ами те на са умрели децата, така да кажа, нали – те са се родили.

/Говорят едновременно./

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Момент само – няма право на личен лекар и на здравеопазване. Когато ходихме във „Факултета“.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Но акт за раждане имат.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Няма акт за раждане, не им се издава ЕГН – това казвам и това задълбочава проблема. Значи, аз когато зададох въпроса как се лекуват във „Факултета“, те ми казват – Плащаме си, който не може да си плаща, тръгва да събира по магазини, по кафенета в квартала някаква сума пари и каквото му се събере срещу тази сума отива да се лекува. Това е системата, която установихме. Т. е. проблемът се задълбочава с това, че на следващите им поколения, които се раждат, вече не се дава и акт за раждане и ЕГН. Възрастните, заварените, те имат ЕГН, но малките – тези деца, които сега се раждат и пък съвсем не са виновни, те няма и ЕГН, и акт за раждане.

/Говорят едновременно./

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Да стъпим на становището на МВР и да поискаме – имам предложение за решение.

ВЕНЕТА ЖЕЛЕВА: Как е решен проблемът в другите европейски държави?

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Аз лично нямам информация в други страни, не сме проучвали такова европейско изследване, но се надявам, че парламентарната комисия по вътрешна сигурност и обществен ред има достатъчно възможности да възложи на експерти да проучат – може би и МВР е проучвало, не сме контактували с тях, за да видим проучван ли е европейския опит в това отношение как е решен.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Г-н Нешков, моля, за целите на протокола, да се представите от коя организация сте? – Николай Михайлов се е включил от СМЮ, но от друг компютър – написал е съобщение.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Кого ще сигнализираме за това?

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Моето предложение е, след като въпросът се намира в Комисията по вътрешна сигурност между първо и второ четене, трябва да сигнализираме там. Вие кажете, затова питам да решим.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: В правната комисия; Вносителите на законопроекта; Водеща е Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред; И там, където отговарят за международните; И това, което ви предлагам – Комисията по вътрешна сигурност и ред, където се намира, правна комисия, вносителите; СЮБ имат предложение; Може да са две-три решения.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Ще го кажа и ще го мислим – да акцентираме върху становището на МВР и точно на този пасаж, който тук го прочетохме и да искаме да се работи по този въпрос – дали от работна група, дали от ведомство. Да бъде възможно официално в държавата да се работи по този въпрос.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Т. е. това е текста за служебния адрес и за българските граждани.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Да, служебния адрес.

ПАВЛИНА ЖЕЛЕЗЧЕВА: Тогава и към Комисията по регионалното развитие, защото ЕСГРАОН-ите и тези всички неща за административни и всякакви адреса са към регионалното министерство.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Това предложение, с този режим, който е да се приравнява с българите в чужбина, намалява ли се възможността България да стане ключова точка, в която лица, които са опасни не само за националната, но и за европейската сигурност, да получават личен паспорт и оттам нататък да правят големи бели. Т. е., само минавайки през режима, както са българите в чужбина, не е достатъчно. Трябва да – и предлагам това нещо да се запише в предложението, да, по примера, подобно на този режим за българите в чужбина, но трябва да има и още нещо. Не знам, аз го предложих.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Тази система, която те пишат, че ще се въведе – дигиталната.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Дигитална ли ще е – не знам, или друг вид личен документ, който изрично да дава знак, съжалявам.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Чакай – да форсират въвеждането на тази цифрова система и биометрични данни в това.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Нас ни има в базата данни, аз ви казах; Предлагам да се помисли по въпроса въобще за издаване – ако трябва да се допълни правната рамка, друг вид личен документ за хора, които са без документална история в живота си, поради което те минават в съвсем друг режим. Нямам нищо против. Българите в чужбина си имат история, те си имат документи, имат всичко.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Нека се уточним в следното – това, което Бойко казва – ок. Но ние трябва първо да започнем с изложение на проблема: „ГС – ВСС разгледа предложенията, които са изменение и допълнение на ЗБЛД и установи, че отново липсва предложения за решаване на проблема относно неиздаване на лични карти, поради

липса на адрес. До какво води това“ – изброяваме най-главните, неизчерпателно посочени проблеми, „Във връзка с това молим да се вземе отношение между първо и второ четене.“ И след това завършваме: „За улесняване на процесите в оперативен ред“, завършваме със становището, да.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: „Във тази връзка, моля да се има предвид становището на МВР и да бъдат задължени държавни институции да работят.“

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Може да питате и Националната.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Като нашето предложение е да не бъде една единствена община в България, както е за българите в чужбина, а във всяка община.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Именно. Регионално.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Общините да си дадат становище.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: А, преди това – да бъдат така добри да проучат европейския опит, Комисията, защото най-вероятно там.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Няма да им даваме акъл. Колкото по-малко приказки, толкова по-добре. Ретроспекция, как е било преди, архивите са за това, за да почерпят опит. Искате ли да го формулираме сега – Да. Това ще бъде първия акт за днес – по т. 1 от дневния ред.

ВЕНЕТА ЖЕЛЕВА: Може ли да кажа няколко думи. Разбира се моите компетентности са много далеч от тази тема, но, слушайки разговора и разсъждавайки логически, когато стана въпрос какъв е опита на европейски държави в разрешаването на този проблем, защото съм сигурна, че и те имат подобни казуси, идеята беше да се проучи от нас, от нашите организации, които сме членове в ГС – ВСС, за да можем да дадем конкретно предложение, във връзка с промените в тези закони и наредби. По този повод зададох въпроса, защото , ако вече е открита топлата вода по други места, може просто да ползваме опита.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Г-жо Желева, искам само да Ви обърна внимание, че сега предстои второ четене и нашата цел е да обърнем внимание и да изискаме допълване и разширение на тези изменения и допълнения така, че да може да се разглеждат тези въпроси. Именно за това предлагаме да ги разгледат в един по-широк аспект, а ние само показваме коя е основната причина да не се издават лични карти и какви са проблемите, които пораждат. И след това е предложението на СЮБ по отношение на това да взаимстваме част от текста от становището на МВР. Това е общо взето смисъла.

ВЕНЕТА ЖЕЛЕВА: Да, благодаря. Може би не чувам всичко от залата, затова така.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Процедурно да кажа нещо, имайте предвид, че между първо и второ четене са промени в ЗБЛД, а предложението на МВР е да се направи – може би с преходни и заключителни, промени в Закона за гражданската регистрация. Т. е., това са два различни – за да прецизираме какво. Правят го с преходни и заключителни, това е добра практика. Те, ако решат, и за две седмици могат да го направят, ако се разбързат.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Това няма да стане на този етап. Но да не се бави. Вярно, че ще стане на по-късен етап.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Нищо не пречи да им обърнем внимание. Сега, помагайте. „По т. 1 от дневния ред на заседание на ГС към ВСС от 17.11.2023 г., относно ЗИД на Закона за българските лични документи, ГС – ВСС констатира“, поправяйте ме в мига, в който казвам неподходящата дума, „констатира невъзможност за издаване“.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: „Невъзможност да бъде решен проблема за издаване“ – първо, да бъде решен проблема, защото той е поставен.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: „При настоящата законова база, невъзможност да бъде решен проблема.“

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: „Констатира невъзможност за издаване на“

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: „Невъзможност да бъде решен проблема“; „със сега действащата“; „невъзможност да бъде решен проблема за издаване на лични документи /лични карти/ на основание“ – Не, не на „основание“, „невъзможност да бъде решен проблема с лицата, които нямат постоянен адрес за издаване на лични карти“, „на основание липса на адрес“ – защото това е основанието; Не, не на „основание“, „на лицата без постоянен адрес“; „да бъде решен проблема за издаване на лични документи /лични карти/“, „на лицата без постоянен адрес“, „при настоящата законова база“ – Много приказки. „Постоянен адрес“ и тук малко история – „Към момента“, за да им обърнем внимание, „Към момента“ – давайте данните; „по данни на МВР от 2011 г. насам“, „към м. ноември 2023 г.“ го напишете; Не пиши „към месец“ – „към 2023 г.“, защото някъде от м. февруари да са данните; тогава „към м. февруари 2023 г.“, „българските граждани над 18 г. без лична карта са над 207 хил. души или над 3% от населението“; „лица“ или „човека“ – „души“; не, „лица“; в скоби може да напишем „в която статистика не са обхванати бездомните“; „има и необхванати общности“, може да не са само бездомните; също има лица, които не са на 18 години, това също трябва да се каже, непълнолетните; „има и необхванати общности“, „групи и общности“; някъде пиши, защото 207 хил. човека са 3% от населението, очевидно е; „Какви негативни последици поражда това“ – именно, това да го напишем.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Колеги, мога ли да се включа – Да. Тъй като може би не разбрах сериозността на втория проблем, липсата на регистриран постоянен адрес лишава хората от документ за самоличност. В настоящия проект не се предлага възможност погрешно деклариран постоянен адрес и настоящ, да бъде коригиран, а това има изключително неблагоприятни последици в няколко насоки. От една страна, се засяга чуждата правна сфера на собствениците на жилища, които трябва да търпят регистрация на чужди лица, в това число връщане на съобщения при нас и на всичко останало.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Това е извън темата на точката. Това не е.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: От друга страна, държавните органи и частните изпълнители не могат да регистрират и да връчат книжа отново поради регистрирани погрешни адреси и лични карти. Затова моля ви да включим и двата проблема, те са еднакво наложителни и не се предлага решение в момента в закона за български документи за самоличност /ЗБЛД/. Трябва едновременно да се реши проблема с издаване на български документи за самоличност и лицата, които нямат такива. И при издадените документи за самоличност с погрешно посочени постоянни адреси да има облекчен ред за коригиране спрямо фактическото положение, защото иначе сме в невъзможност да защитим правата на изключително широк кръг засегнати субекти.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Предлагам това да е в друга точка.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ашикова, това трябва да бъде в друго решение, не можем да ги обединим – в друга точка. Ти го обясни и го разбрахме от първия път, но в момента формулираме текста на основното решение, във връзка с основния проблем. Аз те моля, за да не губим време, докато ние пишем едното, ти напиши кратко решение, като предложение, за да не губим след малко време и да го разгледаме отделно. Съгласна ли си така?

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Да, да, разбира се.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Благодаря ти предварително. Ние почваме едното, а ти се съсредоточи върху другото.

Сега, отначало: „По т. 1 от дневния ред на заседание на ГС към ВСС от 17.11.2023 г., разгледа Проекта за ЗИД на Закона за българските лични документи. ГС към ВСС констатира невъзможност да бъде решен проблема за издаване на лични документи /лични карти/ на лицата без постоянен адрес. Към момента по данни на МВР от 2011 г. към м. февруали 2023 г. български граждани над 18 години без лична карта са над 207 хил. човека, което представлява над 3% от населението на България /в която не са обхванати всички групи и общности/. Това поражда“ – и сме до тук.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Богдана ще каже какви са мотивите.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Преди да каже Богдана, защото и личностните неудобства, и загуби на тези хора, предлагам първо да бъдат нейните мотиви по...

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Националната сигурност, управлението на рисковете, да.

„Това поражда следните високи ключови рискове; да не може да бъде идентифицирано 3% от населението, включително при извършване на престъпление; те не могат и да гласуват, което има пряко отношение и към националната сигурност – така да го напишем; „на Р България“; и не само – и на Европейския съюз; защото те и терористична дейност могат – да.

Следващо – това е цялостното. И давай сега за личността – невъзможност за здравно и т. н.

„Това лишава от ползване“; “на всички административни услуги“; „ограничаване на личните права“; „невъзможност да се работи – полагане на законосъобразен труд“; „ползване на здравни услуги“; и „образователни“ може би; „гласуване, социални придобивки“ – „здравни, образователни и социални услуги“; „гласуване - възможност за упражняване правото на глас“; „свобода на придвижване“ – това е европейското право, да, добре; „сключване на брак“ – да не ги изброяваме всичките – не, нека да го акцентираме, защото това е важно; „издаване на актове за гражданско - за раждане, за смърт“; „в това число“ – така да го напишем – „издаване на удостоверение за раждане, ЕГН и смъртен акт“; „което води след себе си“, „с всички негативни последици и рискове от това“ – точно така; в скоби – „трафик на хора, органи и др.“, защото то това е; даже ако искаш подчертай „извършване на терористични актове“ – Ние горе го написахме.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Сега, тук даваме предложение между първо и второ четене, после втора точка – предложението на Бойко, да ги съчетаем. „Правим следните предложения, изпратени до“ – давай сега до кого.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред в 49-то НС на РБ – те са водещите, Комисия по правни въпроси в 49-то НС на РБ, вносителите – Министерски съвет и до председателя на 49-то НС на РБ.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Колеги, упълномощавам колежката Томова от СОПС, защото трябва да напусна заседанието.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Беше ми драго. Благодаря за компетентното намесване.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Моля. Това във всички ромски квартали може да се реши по този начин въпроса, защото ние сме имали много такива случаи като вещи лица – хората искат да си решат въпроса и не искат да живеят по незаконен начин, обаче държавата ги поставя в тази невъзможност да си уредят въпроса.

/Павлина Желязкова напуска залата./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Продължаваме – изредихме комисииите, вносителя – МС и до председателя на НС. Сега правим предложенията: „1. Между първо и второ четене“

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Несериозно е „между първо и второ четете“.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Не може да им задаваме; да, съгласна съм; „преди второто разглеждане“; „преди гласуването“; ние може да го формулираме, пък те кога ще го гледат е друго, но сега му е момента – не е много голяма поправката – те биха могли да го направят на второ; добре; „преди гласуване на второ четене на“ – не „гласуване“ – „преди второ четене“, защото комисията трябва да го разгледа; „преди разглеждане на второ четене на

законопроекта, да се обсъди“ еди-какво-си; „по същество възможността за разрешаване“ – да ги накараме да разрешат проблема с личните карти; адв. Ашикова е написала „да се допълни законопроекта“ – добре; тя е написала така: „като се уреди облекчена процедура за защита на засегнатите правоимащи лица, на които да се предостави възможност чрез възражение, ведно с документ, установяващ техните права, да препятстват регистрирането на постоянни адреси и издаване на документи за самоличност с указани постоянни адреси, които са с невярно съдържание и не отговарят на правното и фактическо положение“.

БОЙКО СЛАВЧЕВ: Това е добро, като идея. Аз трябва да тръгна, вие го напишете това като първа точка и после другото – на МВР предложението, което ви дадох.

/Бойко Славчев упълномощава Ралица Първанова – АПБ, да гласува от името на СЮБ и напуска залата./

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: „Да се допълни проекта, като се уреди възможност за издаване на лични карти на хора без регистриран постоянен адрес“ – как ще го решат, те си знаят. „като се уреди възможност за издаване на лични карти на всички български граждани“ – общо казано.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: То не се знае дали са български граждани.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Ние говорим за български лични документи, как!?

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Аз предлагам: „Да се въведе механизъм за издаване на индивидуален личен документ на лицата, които не отговарят на изискванията за издаване на лична карта“.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Много е завъртяно – е, не е завъртяно. „На засегнатите лица“; „като се уреди възможност“; „за издаване на“ – „лични карти“ ли пишем или „български лични документ“ – „български лични документи /лични карти/“; „български документ за самоличност“ ви предлагам.

/Говорят едновременно./

ВЕНЕТА ЖЕЛЕВА: „Български документ за самоличност“.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: „на всички български граждани“ – първо, защото закона обхваща всички български граждани и като кажеш „български граждани“ това обхваща всички групи.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: И този, който издава тези документи, пак ще стигне до дупка в правната уредба, защото няма да знае – как ще докаже, че това е български гражданин!?

ТОДОР БАЛАБАНОВ: Да добавим – „без акт за раждане, ЕГН“.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: „да се реши проблема за тези, които не могат да докажат, че са български граждани“, защото те ако могат да докажат, че са български граждани, няма да има проблем с издаването на документа.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Нали беше адреса проблема там.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Те са две различни групи – тези, които нямат основен адрес, но имат ЕГН и тези, които нямат ЕГН, нямат нищо. Т. е. ние смесваме две несмесваеми неща.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: „На всички граждани, в т. ч. и на тези, на които не са издавани удостоверения за раждане, ЕГН и т. н.“ – те са тези, които не могат да докажат, че са български граждани.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: „Не могат да докажат, че са български граждани, но твърдят, че са такива“.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Защото те по произход – родителите са живи, имат някакви актове и може да се докаже – те по произход на децата може да им се издаде.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Сега да видим второто, за да минем към третото. Да видим дали няма да го разширим, за да го изчистим.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Тези, които могат да докажат, че са български граждани – ок, но тези, които не могат да докажат – там е големия проблем. Всъщност там да има някакъв механизъм тези да получават индивидуален, личен документ, който да може да ги идентифицира на територията на България и излизането им от тук.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Но това се тези документи, които издават, временните документи.

/Говорят едновременно./

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Но пак не са това, защото бежанците например – този номер винаги ли се издава.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Смесвате ги. Бежанците не са тези, на които се дават български документи за самоличност. Там има Комисия, ДАНС и т. н., на тях е по друг ред, не по този.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Но на тези, които нямат документална следа, които твърдят, че са български и искат да получат всички права на български граждани, те на практика към тях би следвало да се приложи същия режим както на тези – то докато стане със статут „бежанец“ е голяма процедурата. Но спрямо тази група, която не може да докаже документално, че е български гражданин, според мен, трябва да се приложи режима за статута за бежанец. И тогава нещата – по отношение на тази група – няма ЕГН, няма нищо, да се приложи този статут.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Тази група са деца и бебета! За тях не стои въпроса – те са родени тук.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Доколкото знам, за наши съграждани, живеещи в Македония – лично наблюдение имам, прилага се сериозен, тежък режим за доказване.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Обследване на произхода.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Тогава ние имаме проблем с личните карти на тези, които си имат ЕГН – те тях можем да ги приравним към онези в чужбина, все пак има някаква следа, а

другата група, която няма никаква документална следа, ви предлагам да предложим да е идентично на режима за придобиване статут.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ние не искаме да предлагаме, нека те да си – има си ред.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Чета с помощта на Богдана – „предлага разглеждане преди второ четене на законопроекта да се допълни законопроекта, като се уреди възможност за издаване на български документ за самоличност на всички български граждани, в т. ч. и на тези, на които не са издавани удостоверения за раждане и ЕГН при“ и сега тук беше.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Въпросът е за българските – там е проблема, пак казвам.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Чакай малко, ти циклиш на едно и също.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Цикля, защото е проблем.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Като казваме „на всички български граждани“ това включва и това, което ти казваш. Те са длъжни да разгледат всички тези гранични случаи, всички проблеми. Ние формулираме най-общо казано и искаме на всички български граждани, както е по Конституция, да се даде, а как ще го направят си е тяхна работа.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: „и на тези, на които не са издавани удостоверения за ЕГН“ – включваме и тези малки деца, така. Защото не можем да измислим сега механизма за прилагане.

Дайте сега да видим второто – „В свое Становище, рег. № еди-кой-си до Председателя на КВСОР при 49-то НС, МВР, стр. 2, абзац 4, предлага проблема да бъде решен“

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: „предлага проблемът да бъде решен, като разгледате становището на МВР, в което на стр.“; дали да не напишем – „да се приеме предложението на МВР“ – точно, това искаше той, това каза; „да се приеме предложението на МВР до КВСОР“.

ЮЛИЯ ПЕТРОВА: Трябва да тръгвам и аз. По темата за личния фалит, моето мнение е, че не трябва да се утежнява допълнително длъжник, който.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Ние всички го мислим това. Най-накрая – не трябва да се приравнява длъжника с юридическо лице. Точно, това е.

/Юлия Петрова напуска залата./

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: „Да се приеме предложението в становището на МВР до КВСОР“ регистрационен номер ще го препишем и може да се приложи; „предложение на МВР, изложено в становище еди-кое-си, както следва“ – и го е цитираме. „Проблемът да бъде решен по примера на чл. 93, ал. 4 от Закона за гражданската регистрация“

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Понеже по силата на този норматив е определена само една община в страната, нашето предложение беше във всяка община да се въведе. Може да допълним „Във всяка община в страната“.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не, той затова е написал „по примера“ – да вземат пример. Тогава няма как да цитираме едно към едно – „по примера“, те да стигнат до примера.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: „сът служебен адрес към всяка община в страната“, тук е дадено „по примера“.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: И аз мисля, че трябва да настояваме за всяка община в страната. Мисля, че до тук е добре.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Колеги, имаме ли още нещо да добавим – не виждам някой да дава знак от колегите участващи онлайн.

Преди да гласуваме акта съобщавам, че БСА е упълномощила Асоциация „ФОРУМ“ и ЦППИП също е упълномощил Асоциация „ФОРУМ“. БАВЛЕК упълномощиха СОПС преди да напусне заседанието. КСЛБ участват със становище. Бойко Славчев – СЮБ, упълномощи АПБ преди да напусне залата. Николай Михайлов – СМЮ, пише в чата при гласуванията.

Колеги, гласуваме акт на ГС – ВСС със следния текст:

„След дискусия по Проекта за ЗИД на Закона за българските лични документи (ЗБЛД), Гражданския съвет към ВСС констатира невъзможност да бъде решен проблема за издаване на лични документи /лични карти/ на лицата без постоянен адрес. Към момента към данни на МВР от 2011 г. към м. февруари 2023 г. български граждани над 18 години без лична карта са над 207 хил. човека, което представлява над 3% от населението на България /в която не са обхванати всички групи и общности/.

Това поражда следните високи ключови рискове:

- да не може да бъде идентифицирано 3% от населението, включително при извършване на престъпления и извършване на терористични актове на територията на Р България и не само;

- лишава от ползване на всички административни услуги; ограничаване на личните права; невъзможност за полагане на законосъобразен труд; ползване на здравни, образователни и социални услуги;

- невъзможност за упражняване правото на глас; свобода на придвижване; сключване на брак; в това число издаване на удостоверение за раждане, ЕГН и смъртен акт с всички негативни последици и рискове от това (трафик на хора, органи и други).

Гражданския съвет към ВСС прави следните предложения, изпратени до Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред в 49-то Народно събрание на Р България, Комисия

по правни въпроси в 49-то Народно събрание на Р България, вносителите – Министерски съвет и до председателя на 49-то Народно събрание на Р България:

1. преди разглеждане на второ четене, да се допълни проекта на ЗИД на ЗБЛД, като се уреди възможност за издаване на документи за български документ за самоличност на всички български граждани, в т. ч. и на тези, на които не са издавани удостоверения за раждане, за ЕГН и за смърт – не могат да докажат, че са български граждани, а твърдят, че са такива;

2. да се приеме предложението на Министерство на вътрешните работи, изложено в Становище, рег. № 812100-10001/08.06.2023 г. /вх. № КВСО-49-303-02-2 от 08.06.2023 г. по описа на Народното събрание/, до председателя на Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред при 49-то Народно събрание на Р България, както следва: проблемът да бъде решен по примера на чл. 93, ал. 4 от Закона за гражданската регистрация /стр. 2, абзац 4/: „български граждани, живеещи в чужбина, които не са вписани в регистъра на населението и не могат да посочат постоянен адрес в Република България, се вписват служебно в регистъра на населението от район „Средец“ на гр. София.“ със служебен адрес към всяка община в страната.

Актът да се предостави на Пленума на ВСС, за сведение.“

Гласуване: за – 14 гласа, против – няма, въздържали се – няма.

Приема се.

Следващият акт е предложението на Ашикова от ОСА. Тя дава решение, давай да го четем.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: „Констатира втори проблем при издадени документи за самоличност с въведен в тях постоянен адрес, невъзможност на засегнатите лица да защитят своите нарушени права, като възразят срещу регистрации на постоянен адрес, които не отговарят на правното и фактическо положение“; казано на по-прост език – собственика не може да отпише от собственото си жилище всички, които са се регистрирали; ясно, но това не трябва ли още малко да се обработи, Ашикова, направи кратко предложение за решение за акт на ГС – ВСС.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Какво имате предвид, опитах се в едно изречение да изразя проблема. Не отговаря на фактическото положение, защото човека не живее на адреса, на който е декларирал, правно положение е – неговите права не са правно защитими, защото не е нито собственик, нито на облигационно основание по догова за наем. Затова опитах в едно изречение всички аспекти.

Има го формулирано, може да го изчетете, след констатиране на проблема, има втори абзац, в който предлагам решение.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: „Да се допълни проекта, след“; от „предлага“ ли да четем или „да се допълни проекта“ – момент; чета: „Предлага ГС – ВСС да приеме акт, с който да се

допълни проекта на ЗИД за ЗБЛД, като се има възможност за заплащане на държавните такси“ – Не, това е третото предложение, върнете се на второто; Ето го второто: „Констатира втори проблем“; Това не е предложение за решение; „Предлага ГС – ВСС да приеме акт, с който да може между първо и второ четене на ЗИД на ЗБЛД да се допълни проекта, като се уреди облекчена процедура за защита на засегнатите правоимащи лица, на които да се предостави възможност чрез възражение, ведно с документ, установяващ техните права, да предпятстват регистриране на постоянни адреси и издаване на документи за самоличност с указани постоянни адреси, които са с невярно съдържание и не отговарят на правното и фактическо положение.“

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ако искаш, да го допишеш, като поднормативен акт. Да бъде в поднормативен акт, как мислиш, там трябва много неща да се разглеждат. Кажу, прочети и следващото си предложение.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Записала съм го в чата, изчетох го от чата. Би трябва да бъде на законодателно ниво, доколкото ще бъде първична уредба, а вече начина, по който ще се изискват документите за установяване на собствени права и на фактическото и правно положение, това може да бъде в подзаконов акт. Но първичната уредба винаги трябва да е в закона. Т. е., да му бъде предоставена възможност *.../лоша връзка/...* чрез възражение да защитава правата си и да отстранява невярна декларация и неистински адреси.

Следващото предложение – за държавните такси, също съм го формулирала и като проект, и като проблем, и като проект на решение. Чета: „На трето място ГС – ВСС констатира проблем, във връзка с уредбата в ЗБЛД относно начина на заплащане на държавната такса за издаване на документи за самоличност и липса на алтернативи.“ Предлагам на ГС – ВСС да приеме акт, с който да се допълни Проекта на ЗИД на ЗБЛД, като се уреди възможност за заплащане на държавните такси както по банков път, така и в брой на каса на учреждението. Като обръщам внимание, че в момента всички алтернативи реално са разновидност за банково плащане. Това е чрез ПОС и чрез банков клон в учреждение, т. е., в момента не съществува възможност за плащане в брой на каса на учреждението.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Това не е ли за подзаконов акт?

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Не, защото отново в закона е уредена възможност за представяне на квитанция – в закона за лични документи, като се позовават на един параграф от ЗБЛД, че трябвало средствата да постъпят по специализирана сметка на МВР, поради което в закона е изключена възможността за плащане в брой. *.../лоша връзка/...* не изпълняват умишлено тези инструкции и когато влизаме в съдебни спорове, с параграф от закона, който въвежда специализираната сметка, което препятства възможността за плащане в брой. Възможно е да се приеме в брой, на каса, както *.../лоша връзка/...* когато закриха касите и оттам насетне вече счетоводителя да си администрира, да си ги вкарва по

специализираната сметка, но да не се налага на гражданите да администрират бюджетни приходи.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Извинявайте, мога ли да Ви обърна внимание, че всъщност закона не забранява да се плаща в брой. Това е организационен проблем. По сметката могат да постъпят парите внесени в брой, внесени с превод, внесени на ПОС.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Не, не е организационен проблем. Именно, но тъй като закона не предоставя изрична възможност за плащане и в брой на каса, тази възможност е уредена единствено в Закона за държавните такси. А МВР злоупотребява вече 12 години и не разкриват каса, и се позовават на един параграф от закона.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Това си е организационен проблем.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Понятието „квитанция“ обхваща и двете неща, затова те попитах.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Не е организационен проблем. Въпрос на неточна организация в закона. Ако ЗБЛД изрично регламентира възможност за избор на алтернативи, те тогава няма да се позовават на параграф, който изисква специална банкова сметка, а ще предоставят възможност за избор между двата начина на плащане. Ако нямаше законодателен проблем, нямаше да шикалкавят и 12 години подред да не можем да преодолеем лошата административна практика.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Прощавайте, Вие запозната ли сте с наредбата, скоро не съм работила с нея – за плащанията. Там са посочени начините, по които може да се плаща.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Значи, аз обясних, подробно съм запозната, тъй като се боря с този проблем вече 12 години. И за 12 години мога да ви кажа, че успяхме един единствен път да платим в брой на каса, именно защото.

ПРЕДС. СВЕТА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, разбрахме.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Г-жо Ашикова, аз например, от името на нашата организация, възразявам срещу намесата на ГС – ВСС в това, възразявам срещу това този текст да бъде вкаран на законово ниво. След като той е регламентиран с подзаконова наредба, да си стои там, не всичко може да се дигне на законово ниво и да бъдат така добри да си спазват или да си подобрят наредбата. Т. е., лично аз, от името на организацията, възразявам да предлагаме това да влезне на законово ниво!

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Не е регламентирано на подзаконово ниво.

РАЛИЦА ПЪРВАНОВА: Аз също мисля, че по темата една такава неща.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Законът дава възможност да се извърши плащане по сметка, като не е посочено изрично, че само.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Квитанция.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Обръщам внимание, че първичната уредба се регламентира със закон. А законовата уредба.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Добре, Ашикова, разбрахме. Имаме много тежка втора точка от дневния ред – за личния фалит. Искам набързо, в момента да преценим какво гласуваме. Във вторият акт, по предложение на ОСА, трябва да влезнат тези две решения, във връзка с адреса и плащането.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: Аз също възразявам – от нашата организация, да се включат.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, момент. На екрана са предложенията на ОСА. КСлБ не гласуват по тези две предложения. СМЮ пак ще гласува писмено в чата. Подлагам на гласуване текста на втория акт, а именно:

„След доклад по темата, в хода на дискусиата адв. Маринела Ашикова – СНЦОП „Обединение на свободните адвокати“, предложи на членовете на ГС към ВСС да вземат отношение по още два проблема в ЗБЛД:

1. при издадени документи за самоличност с въведен в тях постоянен адрес, невъзможност на засегнатите лица да защитят своите нарушени права, като възразят срещу регистрации на постоянен адрес, които не отговарят на правното и фактическо положение;
2. относно начина на заплащане на държавната такса за издаване на документи за самоличност и липса на алтернатива.

Гражданският съвет към ВСС предлага на вносителите на законопроекта между първо и второ четене на ЗИД на ЗБЛД да се допълни проекта, като:

1. да се уреди облекчена процедура за защита на засегнатите правоимащи лица, на които да се предостави възможност чрез възражение, ведно с документ, установяващ техните права, да препятстват регистрирането на постоянни адреси и издаване на документи за самоличност с указани постоянни адреси, които са с невярно съдържание и не отговарят на правното и фактическо положение.

Гласуване: за – 13 гласа, против – няма, въздържали се – няма.

Приема се.

2. да се уреди възможност за заплащане на държавните такси както по банков път, така и в брой на каса на учреждението.

Гласуване: за – 2 гласа, против – 6 гласа, въздържали се – 5 гласа.

Не се приема.

Актът да се предостави на председателя на 49-то Народно събрание на Република България, Комисията по правни въпроси към 49-то Народно събрание на Република България, Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред към 49-то Народно събрание на Република България и вносителите на Законопроект за изменение и допълнение на Закон за българските лични документи (вх. № КВСО-49-303-02-2/08.06.2023 г. по регистъра на Народното събрание).

Актът да се предостави на Пленума на ВСС, за сведение.“

По второто предложение от втория акт по т. 1 – за плащането в брой на каса, със „за“ гласуваха АДСИ и ОСА, с „против“ гласуваха АПБ, АЙСО, БАВЛЕК, БАСВ, СОПС и СЮБ, с „въздържал се“ гласуваха Асоциация „ФОРУМ“, БСА, КНОБ, ЦППИП и СМЮ.

Колеги, преминаваме към т. 2. Давам думата на Богдана Лазарова. Моля, кратко и бързо, защото времето напредна.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Втора точка е за законопроекта за несъстоятелност на физическите лица, който е внесен и също е между първо и второ четене в НС. Основният проблем съм го изложила доста нашироко, има становище на Върховния касационен съд (ВКС), на 47 съдии от Софийски градски съд (СГС), на достатъчно организации обобщено всички. Няма да преразказвам, имате го, чели сте го в какво се състои.

Най-големият проблем, на който всички акцентират, проблемите са всъщност два – първо, че процедурата трябва да е лека, безплатна по възможност или достатъчно евтина, достатъчно лесна и бърза процедура за този фалит. Защото физическите лице не са юридически, като ги натовари – и втория голям проблем, срещу който всички възразяват, е въвеждането на статута на синдик, което е преписано, нормите са преписани изцяло 1:1 от Търговския закон в частта му за фалита на юридическите лица, което е неприложимо към физическите такива. Т. е., въвеждането на синдик, който да разпродава имуществото, което вероятно никакво няма, защото човека, за да е стигнал до фалит или сам си го е разпродад, или няма такова, и да плащат минимум 3 месеца по процентно – да не изреждам, по 3 700 лв. и кусур, то ти утежняваш с още 10 000 лв. борча на този човек, задълженията на този човек, срещу нещо, което те няма какво да правят – синдиците, и което веднъж е описано от съдебния изпълнител, бил той частен или държавен, тази работа е свършена, за тази работа е платена такса на съдебния изпълнител. Това първо.

Второто нещо, както казахме – да е бърза, лека, безплатна по примера, даже тук имаше приложено становище – само да го видя.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ето го – с разноските, за Дания, Англия, Франция, Швеция. В цялото изложение е написано – на някои места е безплатно, на някои е до две минимални работни заплати, на друго място дава възможност закона въобще да бъде без разноси в зависимост от състоянието на самия, конкретния случай, но чак толкова много и без всякаква алтернатива за плащане, аз лично тук – може да не съм го изчала внимателно, но не видях.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Където в преобладаващата част е безплатно и няма фигура на синдик. Но всички апелират за опростено, бързо, и с малки разходи производство на физическите лица. СГС отбелязват, че това ще натовари страшно много и без това натоварените съдии и предлагат това да се разпреди съобразно размера на иска, както сега се определя подсъдността на районен, окръжен и т. н. – по този пример да се разпреди, ако ще го гледа съда това нещо. ВКС също има много сериозни мотиви. Но общо взето всички са

в една посока. Ролята на синдика спокойно може да се поеме от общо събрание на кредиторите и контрол на съда на всяка стъпка.

Общо взето това е проблема, че всъщност вместо да дадем възможност на физическите лица да си решат проблема, ние ги натоварваме с още повече такси, с една много сложна процедура, която за едно физическо лице не е по силите да се справи – той трябва да плати такса на адвокат допълнително и т. н. Обобщено казано, преписването на нормите за юридически лица не са приложими към физическите лица и това го отбелязват всички във всички становища. Чели сте го, да не задълбавам излишно и да не четем изрично – има приложени много становища.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: С две думи и набързо, преди да дам възможност и се надявам кратко и ясно – благодаря на Богдана, всички да се изкажат. Основните акценти на проблемите, които всички са забелязали в така изложените материали, са: приравняване към начина на функциониране на юридическо лице; вторият проблем, че се изисква бързо и опростено, където там не е нито бързо, нито опростено в проекта; много скъпо излиза, не е синхронизирано и най-накрая юридическото лице се закрива, съгласно нормативната уредба, но физическото лице не може да се закрие. Това са четирите опорни момента.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Още нещо, много важно да отбележа. Повечето становища, особено на съдиите, както и всички казват, че е хубаво да се вземе предвид преди всичко на ВКС становището, те казват, че посочените пороци и проблеми в законопроекта са толкова съществени, че трудно могат да се отстранят между първо и второ четене, затова се апелира да се върне законопроекта, да не се гласува на второ четене, да се направи сериозна работна група, която да отстрани тези пороци и тогава вече да се внесе нов текст на този законопроект за фалит на физическите лица – за несъстоятелност. Това е и на ВКС становището и от името на нашата организация предлагаме такова оттегляне.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Нека да формулираме, защото ние трябва да кажем, че следните пороци и проблеми, част от тях изложени, не са – просто да допишем тези 3-4 проблема. Мария Колева, заповядайте.

МАРИЯ КОЛЕВА: За мен основният проблем, независимо от това какъв акт ГС – ВСС се създаде и изпрати за сведение, искам да подчертая следното: основното в една процедура е кой ще я води, пред кой ще се развива тази процедури. И ние го застъпваме в становището, което ви изпратихме, с именно с този сравнителен анализ кои са органите в другите европейски държави. Т. е., всички останали организационни – така да ги наречем, процедурни въпроси следват от основния въпрос кой ще ръководи производството. И мисля, че основния акцент трябва да падне върху това, и ние помежду си да имаме някакво становище единно и да предложим пред кой орган да се развива това производство.

Аз съм готова да защита нашата теза, че няма как то да бъде възложено на съдебен изпълнител, доколкото се предвижда да бъде възложено на съдебен изпълнител. Ние, като хора, които най-добре познаваме работата на съдебния изпълнител, неговите правомощия, казваме в нашето становище, че не е удачно решение независимо дали частен или държавен. Не знам дали колегите се запознаха подробно с това и не знам дали се чуваме в момента – малко ми е тихо.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Чувате се прекрасно, г-жо Колева. Най-внимателно Ви слушаме, защото това е много важно.

МАРИЯ КОЛЕВА: Добре, знаете как е онлайн. Аз разбирам колегите – ЧСИ /*частни съдебни изпълнители*/, които са обработили и градските съдии в посока производството да се развива пред съдебен изпълнител, разбирам, че си търсят работа и приходи, но нали разбирате, че няма как производство пред частен съдебен изпълнител да бъде бесплатно!? Никой няма да работи от тях за чест и слава. Това е абсурдно.

На второ място – дори да предположим, че бъде възложено и на държавни или само на държавни съдебни изпълнители, не забравяйте, че някой трябва да поеме разноските по това производство и тъй като ние сме към Софийския районен съд (СРС) следва, че ще натоварим с тези разноски бюджета на СРС. Защото да провеждаме едно такова производство, ние трябва да ангажираме вещи лица най-малкото. Най-малкото казвам вещи лица. Хайде, да не се внасят бюджетните такси към съдебния изпълнител, но това е производство, което предполага ангажиране на лица със специални знания, както казва ГПК – да изготвят експертизите било по размера на дълга, било оценката на МПС или на недвижим имот, или на акции – каквото щете. Това трябва да мине през някаква процедура, за която някой да поеме разноските и този някой може да бъде СРС.

На друго място, не забравяйте, няма съдебен изпълнител, който да има екстериториалност на действие – той има район на действие. ЧСИ-та имат малко по-голям район – на окръжен съд, а държавните – на районен съд. Т. е., аз не мога да отида да опиша имот в друг район, ако длъжника има имот в провинцията, делата ще трябва да се пренасят от нас към други колеги в провинцията, които да извършват тези процедури, после да се връщат евентуално обратно.

Чуваме ли се добре – Да, слушаме Ви внимателно и чакаме да дадете предложение.

Добре. Т. е., ние се нуждаем от орган, който има екстериториалност на действие и такъв орган е съда или синдика. Всички останали – съдебните изпълнители, са ограничени в районите си на действие.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Вашето предложение какво е?

МАРИЯ КОЛЕВА: Това, което каза и г-жа Лазарова, този проект няма как в този вид да продължава и трябва много сериозно да се мисли. Тук е нахвърляно някакси небрежно. Също искам да ви напомня, че преди 2-3 години имаше подобен законопроект, изготвен от

ВМРО /ВМРО – Българско национално движение, като акронима идва от историческата Вътрешна македонска революционна организация/. Тогава нашата Асоциация, понеже ни изпратиха от НС нещо за съгласуване, излезнахме със становище с 14 точки против. Защото тогава се предвиждаше отново да бъде възложено на съдебен изпълнител. И ние отново обяснихме тези неща до какво ще доведат. Там имаше и други пороци.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Т. е., вашето предложение генерално клони към това – съд да повежда процедурата?

МАРИЯ КОЛЕВА: Нашето предложение, от сравнителния анализ, който сме направили и не знам защо понякога на законодателя, когато му е удобно, веднага скача и вдига лозунги как е в Европа, а тук не чух някой да е провел такъв сравнителен анализ. Ние сме единствените, които нямаме такъв закон. Ако видите датите, в Европа някои са преди 20-30 години въведени такива закони. Т. е., няма нужда да откриваме топлата вода, не е да не вървим по утъпкани пътища. И от сравнителната таблица се вижда, че болшинството държави, на които сме цитирали законодателствата им, се провежда пред съд това производство – или от специален съд по несъстоятелността, или просто пред някое от съдилищата.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Ако смея да предложа, защото може да има и други становища.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Те дават предложение – за съда и за синдик.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Предлагам за решение: ГС – ВСС да предложи да се оттегли законопроекта и да се състави работна група в Парламента, която да отстрани тези пороци, с участието на експерти от всички видове, как да кажа, специалисти и да се вземе предвид становището на ВКС, който е на мнение съд да провежда процедурата.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Съд по несъстоятелност трябва да се създаде.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Дали ще е отделен състав, дали ще е – това вече е втора стъпка, но да се реши съд да провежда процедурата.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Във връзка с това, че с третия акт за днес – по отношение на т. 2, ясно е, че акта започва с описание, че разглеждаме т. 2 от дневния ред, предлагам да обърнем внимание на 4-5 пункта, като им напишем, че е неизчерпателно това, което току-що Мария Колева с предложение за специален орган, който е съд по несъстоятелност би могъл да бъде.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Че тези проблеми са непреодолими.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Трябва първо да ги изброим.

ВЕЛИЧКА ТОМОВА: А не може ли първо да се започне с това, което каза тя.

/Говорят едновременно./

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: И това, което Ашикова е написала, че проблемите и пороците са толкова много, че трябва да се върне. „Предлагаме да се оттегли законопроекта и създаде

работна група с експерти, включително с експерти от организации, съсловни и т. н. – този широк кръг от експерти, като се вземе предвид и становището на ВКС“ – може би тук „и подкрепяме становището на ВКС“ – Да, „които предлагат съд да провежда процедурата по несъстоятелност. Аргументите за нашето предложение са следните“ – и ги изброяваме. След това: „Не на последно място да не се пренебрегва практиката на Европа, за което прилагаме становището на АДСИ и сравнителен анализ в таблица“ – Чудесно, гласуваме ли го? – Да, давайте. Само да ви обърна внимание – една Дания, която за 50 години е това, което е сега, а е била изключително бедна страна, те от 1984 г. имат съд по несъстоятелност и тази процедура, за която говореше г-жа Колева, е безплатна. Значи, това, което в момента структурирахме, да. Ако погледнете в таблицата, последната, която преди нас е приела закона е Румъния и там производството се развива пред съд. И то пак безплатно. И то като в Дания – Да. Значи съд по несъстоятелност – това е. Колеги, цялото предложение, което за отхвърляне, за връщане за доработа, акцентите, кои са – съд по несъстоятелност. Но в съдебната власт няма такъв – Тогава само съд. Дали ще е окръжен или друг, те ще преценят. Съд по несъстоятелност е отделна структура, както беше специализирания съд – Да. Само съд. И да се върне през работна група, както е предложението на ВКС. И прилагаме само становището на ВКС и материала на Мария Колева – това са двете приложения. Къде ще го изпратим – председателя на НС; Бюджетна комисия – по отношение на фалита; Правната комисия също; Вносителите на проекта, да; Има още две – Комисия по икономическа политика и иновации и Комисия по въпросите на Европейския съюз, Шенгенското пространство и Евронзоната. Правосъдието не може само, внася през Министерски съвет. Да, на тези го изпращаме.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Десислава Михайлова написа в чата, че напуска заседанието и упълномощава Асоциация „ФОРУМ“. Колеги, гласуваме акт на ГС – ВСС със следния текст:

„В дискусиата по Проекта на Закон за несъстоятелност на физическите лица, Гражданския съвет към ВСС се обедини в изводите, че не трябва да се утежнява допълнително длъжник – физическо лице и не трябва да се приравнява същия с юридическо лице. Отбелязано беше, че не би могло да се води производството от съдебен изпълнител, било то частен или държавен поради екстериториалност на действие, както и че е необходимо да се уточни кой ще поеме разноските по производството.

В резултат на общото становище, Гражданския съвет към ВСС отправя предложение за:

1. оттегляне на законопроекта от вносителите му;
2. съставяне на работна група с експерти, включително и с участието на представители на НПО;

3. приемане на Становището на Върховния касационен съд (вх. № КПВ-49-353-03-26/26.06.2023 г. по регистъра на Народното събрание), с което се предлага процедурата по несъстоятелност да се провежда от съд.

Актът да се предостави на председателя на 49-то Народно събрание на Република България (НС на РБ), Комисията по правни въпроси към 49-то НС на РБ, Комисията по бюджет и финанси към 49-то НС на РБ, Комисия по икономическа политика и иновации към 49-то НС на РБ, Комисия по въпросите на Европейския съюз, Шенгенското пространство и Евронзоната към 49-то НС на РБ и вносителите на Проект на Закон за несъстоятелност на физическите лица (вх. № 49-302-01-11/13.04.2023 г. по регистъра на Народното събрание).

Актът да се предостави на Пленума на ВСС, за сведение.

Приложение: становища на Асоциацията на държавните съдебни изпълнители с проучване и сравнителна таблица и на Върховния касационен съд (вх. № КПВ-49-353-03-26 от 26.06.2023 г. по регистъра на Народното събрание).“

Гласуване: за – 14 гласа, против – няма, въздържали се – няма.

Приема се.

Николай Михайлов – СМЮ, написа в чата, че гласува със „За“.

В организационни въпроси, да кажа бързичко. Изпратих преди известно време имейл и по отношение индикативните планове, който каквото има, да го изпрати официално тук. Ще направим м. декември заседание и да приемем индикативния план. Също изпратих преди известно време, всяка една организация има някакви промени, затова да изпратят официално кои са представителите им, моля да бъдат актуализирани тези списъци. На следващо място, както са нашите Правила, две организации са автоматично изключени. Това са Клуб – Журналисти срещу корупцията, членството им се прекратява за 5 поредни отсъствия макар, че нормата е 3 и следващата организация е Сдружение „За независима съдебна власт“. По същия начин – 5 поредни отсъствия, участието им автоматично се прекратява, поради което и в началото на днешното заседание съобщих, че от 20 вече са 18 са членовете на ГС – ВСС.

Последно – за м. декември да определим дата. Ако има нещо спешно, ще се включи, ако не – ще гледаме Индикативния план, за да си приключим годината по този начин.

МАРИЯ КОЛЕВА: Може ли да кажа, по повод отговора, който получихме по предходния ни акт – за спирането от движение. Искам да кажа, че това олицетворява как се стиковат институциите, когато правят закони и законодателни инициативи. Запазваме си правото отново да поставим този въпрос, когато получим отговорите и от другите – понеже го изпратихме на няколко места. Та, ще занимаваме ГС – ВСС, когато получим другите отговори.

ПРЕДС. СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Много благодаря на г-жа Колева, по повод конкретиката обръща внимание и това е във връзка с индикативните планове. Всичко което, да кажем от миналата и по-миналата година, има такъв тип движение, където се очаква да

има друго развитие или няма този резултат, към който сме се стремили, отново организациите да си предложат в кой месец да се разглежда, да си ги включат всички тези теми отново в индикативните планове.

Колеги, предложение за дата за следващото заседание – 15 декември. Ще ви напиша в дневния ред точка за индикативните планове.

Безкрайно благодаря на всички, свършихме си чудесно работата. Закривам заседанието.

Заседанието на Гражданския съвет към ВСС приключи в 12:10 ч.

**СЪПРЕДСЕДАТЕЛИ НА
ГРАЖДАНСКИЯ СЪВЕТ КЪМ ВСС:**

/п/
СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА

/п/
ЕВГЕНИ ИВАНОВ

*Протоколирал: /п/
Валентина Тесовска,
технически сътрудник на ГС - ВСС*